

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบรูปแบบการดำเนินงานของโครงการเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่เหมาะสม ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือการค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาค้นคว้าสำรวจจากภาคสนาม โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. สมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในเขตพื้นที่ เทศบาลเมืองบางศรีเมือง จำนวน 120 คน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test ค่า one way ANOVA โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ วิชีเซฟเฟ (Scheffé)

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้รูปแบบการสนทนาอย่างมีเป้าหมายกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชนบางศรีเมือง จำนวน 6 คน ที่เป็นมีส่วนร่วมในยุติธรรมชุมชนระดับมาก ระดับปานกลางและระดับน้อยตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า สถานภาพของประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และดำรงตำแหน่งสมาชิกเครือข่ายชุมชน อายุโดยเฉลี่ยของประชากร อยู่ในช่วง 26-35 ปี สถานภาพสมรสของเครือข่ายยุติธรรมส่วนใหญ่ สถานภาพโสด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และจบสาขารัฐศาสตร์มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มประชากรที่จบระดับการศึกษาปริญญาโท ก็จบสาขารัฐศาสตร์มากกว่าสาขาอื่น ๆ เช่นเดียวกัน อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรืออาชีพส่วนตัวรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ระยะเวลาที่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปี และมีญาติพักอาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ตำแหน่งทางสังคมส่วนใหญ่ เป็นผู้นำโดยธรรมชาติและทั้งหมดเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเผชิญปัญหาอาชญากรรมซึ่งจะเป็นผู้เสียหายเสียเองเป็นส่วนใหญ่ การผ่านการอบรมด้านความรู้ความเข้าใจด้านกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรม หลักสูตรที่ผ่านการอบรมส่วนใหญ่ของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนคือสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารด้านกระบวนการยุติธรรมมาก่อน ประชากรส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนาน ๆ ครั้ง

ผลการศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมืองปรากฏว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมด6ประการดังต่อไปนี้

1. การรับเรื่องราวร้องทุกข์เรื่องไม่เป็นธรรม/ให้คำแนะนำช่วยเหลือเบื้องต้น
2. การลดข้อพิพาทและความขัดแย้งในชุมชน
3. การหาแนวทางและวิเคราะห์ พร้อมมอบหมายสมาชิกในการแก้ไขฟื้นฟู และ
สงเคราะห์ผู้กระทำผิด ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพ
ผู้ติดยาเสพติด
4. การให้ความช่วยเหลือ ดูแลผู้ที่ได้รับความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรม
5. การเผยแพร่ความรู้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของกระทรวงยุติธรรม
6. บทบาทอื่นที่เครือข่ายยุติธรรมชุมชนร่วมกับกระทรวงยุติธรรมเห็นเหมาะสมในการ
ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชน

ผลการศึกษาความคาดหวังของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนมีความคาดหวังของประชาชน
ที่มีต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้

1. คาดหวังมากที่สุด : ด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
2. คาดหวังเป็นอันดับสอง : ด้านความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมของประชาชน
3. คาดหวังเป็นอันดับสาม : ด้านความรู้ความเข้าใจ/การเข้าถึงบริการ
4. คาดหวังเป็นอันดับสี่ : ด้านการดำเนินงานตามภารกิจของกระบวนการยุติธรรม
5. คาดหวังเป็นอันดับห้า : ด้านภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม
6. คาดหวังเป็นอันดับหก : ด้านเครือข่ายการทำงานและการประสานงาน
7. คาดหวังเป็นอันดับเจ็ด : ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมของภาคประชาชน

และชุมชน

การทดสอบสมมติฐานผลปรากฏว่า

1. ปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคล

ตำแหน่งทางสังคม และ การมีญาติหรือบรรพบุรุษพักอาศัยในชุมชนมีผลต่อความ
คาดหวังของสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนต่อศูนย์ยุติธรรมบางศรีเมือง

2. ปัจจัยทางสภาพสังคม

ความรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ มีผลต่อความคาดหวังของสมาชิกเครือข่ายยุติธรรม
ชุมชนต่อศูนย์ยุติธรรมบางศรีเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบรูปแบบการดำเนินงานของโครงการเครือข่ายยุติธรรม
ชุมชน ที่เหมาะสมสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนการทำงานในศูนย์ยุติธรรม
ชุมชน

2. ควรมีการพัฒนาระบบงานยุติธรรมชุมชนด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับศูนย์ยุติธรรมชุมชน
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจงานยุติธรรมชุมชนมากยิ่งขึ้น
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป
1. นำผลการศึกษาความคาดหวังของศูนย์ยุติธรรมชุมชนในครั้งนี้ไปศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบ (model) ที่เหมาะสมของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
2. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน
3. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานศูนย์ยุติธรรมชุมชน
4. การคัดเลือกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนควรมีการพัฒนาในด้านคุณธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในศูนย์ยุติธรรมชุมชนให้มีความสุจริตโปร่งใสเป็นที่ยอมรับ

Abstract

This research aims at studying the operation of Community Justice Center, Tambon Bangsimuang, Nonthaburi in order to examine the expectation of people upon the Community Justice Center Tambon Bangsimuang, Nonthaburi, to outline the approach for development of suitable system and pattern of operation of Community Justice Center project. In this study, method of study is able to classified into 2 parts, namely, documentary research on material and relevant researches and field research by survey research and qualitative research. Sample groups are also classified into 2 groups as follow :

1. Member of Community Justice Center network in the area of Bangsimuang Municipality totaling 120 persons by using analytical statistics comprising of percentage, mean, standard deviation, t-test, one way ANOVA where testing method used is Scheffé

2. In-Depth interview is also applied by using guided conversation with sample group and population selected for this study which are community leaders from Bangsrimuang Community Justice Center network; totaling 6 people having degree of participation in the community justice at the high, medium and low degree, respectively.

It is found from the study that the status of most of the population are female and holding membership of the community network. Average age of the population is in the range of 26-35 year. Marital status of the Community Justice Center network is mostly single. The level of education of them is mostly bachelor degree graduates and Political Science in particular. Furthermore, most of those who hold master degree are also a Political Science postgraduate. Regarding the career of the population, most of them conduct business on trading or private business having the income in range of 5,001-10,000 Baht. Most of them are Buddhist, living in the community for more than 10 years, having relatives in the same community. Most of them hold social position as natural leader and all of them have personally experienced the crime problems which most of them were a victim. Regarding training on knowledge and understanding of criminal justice, most of them have not yet been trained on such topics but nonetheless

most of them have been trained on Community Justice Center network. Most of them have been received information about justice process while taking participation in community activities periodically

Result of the study on pattern of operation of the Bangsrimuang Community Justice Center shows that 6 duties are carried out as follows :

1. compliant reception on unjust matters/giving primary advice
2. reduce the disputes and conflicts in the community
3. find and analyze the solutions and assign other community members to rehabilitate and support for those offenders, drug addicted person under therapy and those who completed the therapeutic programme.
4. help and support the victim and affected person from crime
5. disseminate knowledge and information from the Ministry of Justice
6. other roles which the Community Justice Center network and the Ministry of Justice agreed upon for the benefit of community

Result of study on the expectation of people on the Bangsimuang Community Justice Center can be put in order as follows :

1. personnel in the criminal justice
2. reliability of criminal justice
3. knowledge and understanding/access to service
4. operation to pursue the missions of criminal justice
5. overall of criminal justice
6. network of work and coordination
7. participation from civil society and community in community justice

It is found from hypothesis testing that :

1. Social leader can affect the expectation of the member of Bangsimuang Community Justice Center network regarding overall of criminal justice at a statistically significant level.

2. Having relatives or ancestors living in the community can affect the expectation of the member Community Justice Center

3. Relationship with justice officer can affect the expectation of the member
Community Justice Center

Approach to development of suitable system and pattern of the operation of
Community Justice Center can be summarized as follows :

1. Some of budget should be allocated to support the operation of the
Community Justice Center

2. Development of system of community justice should be done by promotion
and support the local administrative organization to jointly work with Community Justice
Center

3. Higher degree of public relation should be considered

Suggestion for the next study

1. take the study of expectation relevant to Community Justice Center in this
study for planning for create a right model of community justice center

2. feasibility study on inviting the local administrative organization to
participate in the operation of Community Justice Center

3. Study on problems and obstacle of the operation of Community Justice
Center should be encouraged.

4. selecting the community justice network, it should be developed in moral
for developing all personnel and credible